

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความความต้องการของผู้ประกอบการค้าชายแดนจังหวัดเชียงรายต่อการใช้สารสนเทศทางการบัญชีครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎี

ในการศึกษาครั้งนี้มีแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดระบบสารสนเทศด้านการบัญชี

1. Rommey and Steinbart (2002 : 2) กล่าวว่าไว้ว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชีก็เป็นระบบการทำงานหนึ่งที่น่านโยบาย ทรัพยากรมนุษย์และเทคโนโลยีสารสนเทศมาประกอบกัน โดยเน้นการใช้ประโยชน์ทางการบัญชีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ และมีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ ดังนี้

1. การเก็บบันทึกรายงานที่เกิดขึ้นของธุรกิจ
2. การประมวลผลข้อมูลให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการวางแผน การตั้งการและการควบคุม
3. การควบคุมสินทรัพย์ (รวมถึงสารสนเทศ) ของธุรกิจให้มั่นใจว่า ข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องและเชื่อถือได้

รายการบัญชีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของธุรกิจขายสินค้านั้น สามารถแบ่งได้เป็น 4 วงจร ได้แก่

1. วงจรรายจ่าย (Expenditure Cycle) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ การชำระหนี้ รายการที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย ขอซื้อ สั่งซื้อ รับของ จ่ายเงิน ส่วนลดรับ สินค้าส่งคืนและส่วนลด
2. วงจรทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources/Payroll Cycle) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การสรรหาคัดเลือก เงินเดือน ค่าตอบแทนของ

พนักงาน รายการที่เกิดขึ้นจึงประกอบด้วย ว่าจ้าง อบรม เลื่อนตำแหน่ง ไล่ออก เงินเดือน และภาษี

3. วงจรรายรับ (Revenue Cycle) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับเงิน
4. วงจรการเงิน (Financing Cycle) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาเงิน การชำระเงินกู้ การจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น

รายการที่เกิดขึ้นแต่ละวงจร ประกอบด้วย (Romney and Steinbart, 2002 : 23)

1. วงจรรายจ่าย รายการที่เกิดขึ้นประกอบด้วย ขอซื้อ สั่งซื้อ รับของ จ่ายเงิน ส่วนลดรับ สินค้าส่งคืนและส่วนลด
2. วงจรทรัพยากรมนุษย์ รายการที่เกิดขึ้นจึงประกอบด้วย ว่าจ้าง อบรม เลื่อนตำแหน่ง ไล่ออก เงินเดือน และภาษี
3. วงจรรายรับ รายการที่เกิดขึ้นประกอบด้วย รับคำสั่งซื้อ ขาย จัดส่ง รับเงิน ส่วนลดจ่าย สินค้ารับคืนและส่วนลด
4. วงจรการเงิน รายการที่เกิดขึ้นประกอบด้วย ลงทุนในบริษัทอื่น กู้เงิน จ่ายเงินปันผล และดอกเบี้ย จ่ายคืนเงินกู้

2. รัชเนีย บังเมฆ (2551 : 24-26) กล่าวว่า วงจรรายการค้า ซึ่งประกอบด้วย วงจรรายจ่าย วงจรทรัพยากรมนุษย์ วงจรรายรับ และวงจรการเงิน ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก ดังนี้

วงจรรายจ่าย ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก คือ (1) การแจ้งความต้องการสินค้าและบริการที่ต้องการซื้อ (2) การจัดเตรียม การอนุมัติ และส่งใบสั่งซื้อให้กับผู้ขาย (3) การรับสินค้าและบริการและการเขียนรายงานการรับสินค้า (4) การเก็บรักษาสินค้า (5) การรับใบกำกับสินค้าจากผู้ขาย (6) การปรับปรุงเพิ่มยอดรายการเจ้าหน้าที่การค้า (7) การอนุมัติใบกำกับสินค้าของผู้ขายสำหรับการจ่ายชำระเงิน (8) การจ่ายชำระเงินค่าสินค้าและบริการให้กับผู้ขาย (9) การปรับปรุงลดยอดรายการเจ้าหน้าที่การค้า (10) การรับรู้รายการส่งคืนสินค้า ส่วนลดจ่าย และส่วนลดที่ได้รับ (11) การจัดทำรายงานทางการบริหาร (12) การส่งสารสนเทศที่เหมาะสมให้กับวงจรอื่น

วงจรทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก คือ (1) การสรรหา การว่าจ้าง และการฝึกอบรมพนักงานใหม่ (2) การประเมินการทำงานและการเลื่อนขั้นของพนักงาน (3) การปลดพนักงานออกจากงาน (4) การปรับปรุงยอดรายการจ่ายค่าตอบแทน (5) การเก็บรวบรวมและการทำให้ข้อมูลมีหลักฐานทางด้านของเวลาการทำงานและ

คอมมิชชั่น (6) จัดเตรียมและจ่ายเงินเดือนและค่าจ้าง (7) การคำนวณและจ่ายเงินภาษี และผลประโยชน์ (8) การจัดทำรายงานพนักงานและรายงานทางการบริหาร (9) การส่งสารสนเทศที่เหมาะสมให้กับวงจรรอื่น

วงจรรายรับ ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก คือ (1) การรับและตอบคำสั่งซื้อของลูกค้า (2) การรับคำสั่งซื้อของลูกค้าและป้อนข้อมูลคำสั่งขายลงไปยังระบบสารสนเทศทางการบัญชี (3) การอนุมัติการขายที่เป็นการขายเชื่อ (4) การตรวจสอบความเพียงพอของสินค้า (5) การทำรายงาน Back order สำหรับสินค้าที่ไม่มีในสต็อก (6) การเบิกจ่ายและบรรจุสินค้าตามคำสั่งขายให้ลูกค้า (7) การส่งสินค้าให้ลูกค้าหรือการดำเนินการให้บริการ (8) การส่งบิลเรียกเก็บเงินสำหรับสินค้าที่ส่งหรือบริการที่ดำเนินการแล้ว (9) การปรับปรุงเพิ่มยอดรายการขายและลูกหนี้การค้า (10) การรับชำระเงินจากลูกค้าและการนำเงินฝากเข้าธนาคาร (11) การปรับปรุงลดยอดรายการลูกหนี้การค้า (12) การรับรู้รายการรับคืนสินค้า การให้ส่วนลด และหนี้สิน (13) การจัดทำรายงานทางการบริหาร (14) การส่งสารสนเทศที่เหมาะสมให้กับวงจรรอื่น ๆ

วงจรถวายเงิน ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก คือ (1) การพยากรณ์ความต้องการทางการเงิน (2) การขายหุ้นและหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดให้แก่นักลงทุน (3) การกู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้ (4) การจ่ายเงินปันผลให้กับนักลงทุนและดอกเบี้ยให้แก่ผู้ให้กู้ (5) การไถ่ถอนหนี้ (6) การจัดทำรายงานทางการบริหาร (7) การส่งสารสนเทศที่เหมาะสมให้กับวงจรรอื่น

3. ระบบสารสนเทศทางการบัญชี มี 4 องค์ประกอบ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2549 : 9-7 - 9-9) คือ

1. ข้อมูลและสารสนเทศ

ข้อมูล (Data) หมายถึง ข้อเท็จจริงทั้งหมดที่เกิดขึ้นและถูกเก็บรวบรวมนำมาบันทึกและประมวลผลโดยระบบสารสนเทศ สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางธุรกิจที่ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเก็บรวบรวมนั้นแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. เหตุการณ์ (Event) เช่น การซื้อ การขาย และการผลิต
2. ทรัพยากร (Resource) คือน สินทรัพย์ที่ถูกกระทบจากเหตุการณ์นั้น เช่น สินค้า และเงินสด
3. ตัวแทน (Agent) ผู้ที่มีส่วนร่วมกับเหตุการณ์นั้น เช่น พนักงานขาย และพนักงานเก็บเงิน

สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลที่ถูกนำมาจัดเรียงและประมวลผลให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมายและมีประโยชน์สำหรับการตัดสินใจ ซึ่งเป็นผลลัพธ์หรือผลผลิตที่ได้จากระบบสารสนเทศทางการบัญชี

2. กระบวนการทางธุรกิจ (Business Process) หมายถึงกิจกรรมทางธุรกิจย่อยๆ ที่เกิดขึ้นหรือมีการปฏิบัติในแต่ละวงจรหรือระบบย่อยๆ ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ตัวอย่างเช่น ในวงจรรายจ่าย จะประกอบด้วยกิจกรรมการเสนอซื้อ การสั่งซื้อ การรับเงินค่า และการอนุมัติใบแจ้งหนี้และการจ่ายเงิน เป็นต้น

3. เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) หมายถึงอุปกรณ์ หรือเครื่องมือ หรือมนุษย์ หรือแม้กระทั่งอะไรก็ตามที่ใช้ในการสร้างหรือการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นกระดาษ สมุด ดินสอ ยางลบ น้้ายาลบคำผิด ตู้อัดเอกสาร หรือแม้กระทั่งเลขานุการ หากใช้ในการสร้างหรือการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศสิ่งเหล่านี้ก็ล้วนแล้วแต่จัดได้ว่าเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้รับการยอมรับในวงกว้างและจัดได้ว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับอุปกรณ์ หรือเครื่องมืออื่นๆ ที่ใช้ในการสร้างหรือการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศในปัจจุบัน ก็คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ดังนั้นในปัจจุบันนี้เมื่อมีการกล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ คนส่วนใหญ่ก็มักจะหมายถึงเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

4. บุคลากร (People) หมายถึงบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลักๆ คือ กลุ่มของผู้ใช้ และกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญด้านระบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. กลุ่มของผู้ใช้ ซึ่งอาจแบ่งออกตามระดับชั้นของการบริหาร เช่น ผู้ปฏิบัติการ ผู้บริหารระดับกลาง และผู้บริหารระดับสูง หรืออาจแบ่งตามแผนกหรือหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อระบบ เช่น พนักงานขาย พนักงานเก็บเงิน พนักงานคลังสินค้า พนักงานรับสินค้า และพนักงานบัญชี เป็นต้น

2. กลุ่มของผู้เชี่ยวชาญด้านระบบ ก็แบ่งออกตามลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบ เช่น นักวิเคราะห์ระบบ นักออกแบบระบบ และผู้ควบคุมและบำรุงรักษาระบบ
ทั้งนี้บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศทางการบัญชีนั้น อาจจะเป็นพนักงานภายในองค์กรหรืออาจจะมาจากหน่วยงานภายนอกก็ได้

4. สารสนเทศด้านการบัญชี (Accounting information) มีส่วนประกอบหลัก 2 ส่วนคือ บัญชีการเงิน (financial accounting) และบัญชีบริหาร (managerial accounting) (เพชรรุ่ง ทับไทย : ออนไลน์) ดังนี้

1. ระบบบัญชีการเงิน (financial accounting system) บัญชีการเงินเป็นการบันทึกรายการค่าที่เกิดขึ้นในรูปตัวเงิน จัดหมวดหมู่รายการต่าง ๆ สรุปผลและตีความหมายในงบการเงิน ได้แก่ งบกำไรขาดทุน งบดุล และงบกระแสเงินสด โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ นำเสนอสารสนเทศแก่ผู้ใช้และผู้ที่เกี่ยวข้องข้อมูลทางการเงินขององค์กร เช่น นักลงทุนและเจ้าหนี้ นอกจากนี้ยังจัดเตรียมสารสนเทศในการตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งนักบัญชีสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการประมวลผลข้อมูล โดยจัดบันทึกลงในสื่อต่าง ๆ เช่น เทปหรือจานแม่เหล็ก เพื่อรอเวลาสำหรับการประมวลและแสดงผลข้อมูลตามต้องการ
2. ระบบบัญชีบริหาร (managerial accounting system) บัญชีบริหารเป็นการนำเสนอข้อมูลทางการเงินแก่ผู้บริหารเพื่อใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจ ระบบบัญชีจะประกอบด้วย บัญชีต้นทุน การงบประมาณ และการศึกษาระบบ โดยมีลักษณะสำคัญคือ
  - ให้ความสำคัญกับการจัดการสารสนเทศทางการบัญชีแก่ผู้ใช้ภายในองค์กร
  - ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในอนาคตของธุรกิจ
  - ไม่ต้องจัดทำสารสนเทศตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป
  - มีข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน
  - มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับให้สอดคล้องกับความต้องการใช้งาน

5. พลพฐ ปิยวรรณ และ สุภาพร เริงเยี่ยม (2556 : 54) กล่าวไว้ว่า แลงการณแนวคิดทางบัญชีการเงิน ข้อที่ 2 (Statement of Financial Accounting concepts NO.2) ของคณะกรรมการมาตรฐานทางการบัญชีการเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา (Financial Accounting Standards Board-FASB) ระบุว่า การบัญชี คือ ระบบสารสนเทศระบบหนึ่ง มีหน้าที่ในการเก็บรวบรวม บันทึกและจัดเก็บรายการค้าและเหตุการณ์ทางธุรกิจต่างๆ ขององค์กร เพื่อใช้เป็นหลักฐานของสิ่งที่เกิดขึ้นและนำเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจแก่ผู้บริหาร และเป็นข้อมูลที่ต้องตลอดเวลา ความรู้ในเรื่องระบบสารสนเทศทางการบัญชีควรประกอบด้วย ความรู้ในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการนำเสนอรายงานสารสนเทศทางการเงิน
2. ความสามารถในการนำเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ
3. ความสามารถในการเข้าใจระบบสารสนเทศทางการบัญชี สามารถนำข้อมูลออกมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถออกแบบและติดตั้งระบบสารสนเทศทางบัญชีได้

2. แนวคิดสารสนเทศทางการบัญชี

1. สารสนเทศทางการบัญชี (สง่า แซ่หลิว : ออนไลน์) คือ สารสนเทศที่ได้มาจากระบบสารสนเทศทางการบัญชี คืองบการเงินและการภาษีมูลค่าเพิ่มที่นำเสนอต่อผู้ใช้งบการเงินและกรมสรรพากร และในส่วนของบัญชีบริหาร คือ รายงานวิเคราะห์ต้นทุนต่างๆ รายงานงบประมาณ ผลลัพธ์ที่ออกจากระบบสารสนเทศทางการบัญชีและใช้เป็นหลักฐานทางการเงิน ดังนี้

- ช่วยให้ธุรกิจทราบกำไรที่แท้จริงขององค์กร
- ช่วยให้ธุรกิจทราบฐานะทางการเงินของกิจการ
- ช่วยเป็นเครื่องมือสนับสนุนการหาแหล่งเงินทุนของธุรกิจ
- ช่วยเป็นเครื่องมือในการเสียภาษี
- ช่วยในการวางแผนธุรกิจ
- ช่วยในการปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้

สารสนเทศทางการบัญชีประเภท แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. เอกสารทางการบัญชี คือ หลักฐานซึ่งอยู่ในรูปแบบของเอกสารที่ใช้บันทึกรายการบัญชีมีจุดเริ่มต้น ตั้งแต่เอกสารที่ระบุแหล่งข้อมูลเบื้องต้น

จนกระทั่งเอกสารที่ใช้บันทึก ข้อมูลก่อนที่จะออกงบการเงินจำแนกได้ 4 ประเภท ดังนี้

- 1.1 เอกสารขั้นต้น เอกสารใช้สำหรับการลงบัญชีและการบันทึก รายการเริ่มตั้งแต่การเกิดรายการค้า
- 1.2 สมุดรายวัน เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสมุดบัญชี คือ เอกสารที่นำมาใช้ สำหรับการบันทึกบัญชีในระบบมือ
- 1.3 บัญชีแยกประเภท เอกสารที่ได้จากการผ่านรายการบัญชีจากสมุด รายวัน โดยมีการจำแนกหมวดหมู่บัญชีที่เกี่ยวข้อง
- 1.4 งบทดลอง เอกสารที่แสดงยอดคงเหลือในบัญชีทุกบัญชีของบัญชี แยกประเภท

2. รายงานทางการเงิน คือ รายงานซึ่งเป็นผลลัพธ์จากระบบสารสนเทศทาง การบัญชีการเงิน หรือระบบบัญชีแยกประเภทและรายงานทางการเงิน แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

- 2.1 งบการเงิน รายงานที่แสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน หรือ การเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการแบ่งได้ดังนี้
  - 2.1.1 งบดุล แสดงฐานะทางการเงินของกิจการ
  - 2.1.2 งบกำไรขาดทุน แสดงผลการดำเนินงานของธุรกิจ
  - 2.1.3 งบกระแสเงินสด งบแสดงการไหลเข้าและไหลออกของ กระแสเงินสด

2.1.4 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น

2.1.5 หมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลหรือ รายละเอียดจากรายการและตัวเลขที่แสดงในงบการเงิน ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน นโยบายการบัญชีที่ธุรกิจเลือกใช้ของแต่ละหัวข้อบัญชี และข้อมูลส่วนอื่น

2.2 รายงานภาษีมูลค่าเพิ่ม มี 3 รูปแบบดังนี้

2.2.1 รายงานภาษีขายเป็นรายงานที่กำหนดให้ธุรกิจบันทึกภาษี ขายที่ธุรกิจพึงเรียกเก็บจากลูกค้า

2.2.2 รายงานภาษีซื้อ รายงานที่ธุรกิจบันทึกภาษีซื้อที่ถูกเรียกเก็บ จากธุรกิจผู้จำหน่ายสินค้า

2.2.3 รายงานสินค้าและวัตถุดิบ แสดงสินค้าที่ได้มาและจำหน่าย
ไป

2.3 รายงานทางการบริหาร คือ รายงานซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการนำ
สารสนเทศที่ได้จากงบการเงินมาทำการวิเคราะห์ ทางการเงิน
เพื่อให้ได้สารสนเทศที่นำไปใช้ตัดสินใจทางการดำเนินงานและ
การบริหารภายในองค์กร การกำหนดรูปแบบขึ้นอยู่กับความ
ต้องการของผู้บริหารระดับต่างๆสามารถยกตัวอย่างได้ ดังนี้

2.3.1 รายงานด้านงบประมาณ มักเกิดขึ้นในกิจการที่มีการ
ดำเนินการ ผลิตสินค้า

2.3.2 รายงานด้านการบัญชีต้นทุน มักอาศัยวิธีการพยากรณ์
ทางการเงิน

2.3.3 รายงานวิเคราะห์งบการเงิน เป็นการออกรายงานทางการ
เงิน พร้อมกับการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่อยู่ใน
ความสนใจของผู้บริหาร

2. นพฤทธ์ คงรุ่งโชค (2549 : 429- 430) กล่าวว่าไว้ว่า ประเภทของรายงานที่ต้องจัดทำ
ขึ้นเพื่อใช้ช่วยในการบริหารองค์กรธุรกิจให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดย
รายงาน ดังที่กล่าวต่อไปสามารถใช้ในการวางแผน ควบคุมและตัดสินใจ
ประกอบด้วย 4 ประเภท คือ

1. รายงานตามกำหนดเวลา (Scheduled Reports) เป็นรายงานที่จัดทำขึ้น
เป็นระยะเวลาการทำงานตามปกติ เช่น รายงานประจำสัปดาห์ รายงาน
ประจำเดือน รายงานประจำไตรมาส รายงานครึ่งปี หรือรายงานประจำปี
ซึ่งเป็นรายงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน โดยพนักงาน รายงานเหล่านี้มี
ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารระดับปฏิบัติการ
2. รายงานตามความต้องการ (Demand Reports) จัดทำขึ้นเมื่อมีผู้บริหาร
ต้องการ รายงานแบบนี้จะไม่จัดทำขึ้นจนกว่าจะมีผู้ร้องขอ รายงานนี้มัก
เป็นรายงานพิเศษ เช่น ผู้จัดการฝ่ายขายต้องการทราบว่าสินค้าชนิดใด
ของบริษัทมีสต็อกการขายที่ไม่เป็นที่พอใจในรอบ 3 เดือน ที่ผ่านมา เป็น
ต้น
3. รายงานกรณีเฉพาะ (Exception Reports) เป็นรายงานที่มุ่งนำไปใช้กับ
กิจกรรมที่ไม่ใช่งานในหน้าที่ โดยตรงแต่เป็นกิจกรรมที่ต้องการเข้าไป

จัดการเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งอาจต้องใช้ความสามารถพิเศษ และประสิทธิภาพเฉพาะที่มุ่งไปสู่กิจกรรมที่จะใช้แก้ปัญหา นั้น เพื่อประกอบการตัดสินใจเฉพาะกรณี เช่น รายงานแจ้งการยกยอกของพนักงาน เป็นต้น

4. รายงานผลการพยากรณ์ (Forecasting or Predictive Reports) เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อเสนอต่อผู้บริหารตั้งแต่ระดับกลางขึ้นไป เพื่อประกอบการวางแผนตัดสินใจ รายงานชนิดนี้ส่วนใหญ่จะเป็นรายงานที่จัดทำขึ้นโดยระบบสนับสนุนการตัดสินใจ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถมีแนวทางในการเลือกตัดสินใจว่า ถ้าสถานการณ์เป็นอย่างนี้ อะไรจะเกิดขึ้นต่อไป และสมควรดำเนินการอย่างไร

3. คุณลักษณะของสารสนเทศ

กิตติ ภัคดี วัฒนะกุล (2549 : 273-274) กล่าวว่า คุณลักษณะของสารสนเทศที่ดีมีดังนี้

1. มีความถูกต้อง (Accurate) สารสนเทศจะต้องไม่นำข้อมูลที่ผิดพลาดเข้าสู่ระบบ เพราะเมื่อนำไปประมวลผลจะทำให้ได้ข้อมูลที่ผิดพลาดไปด้วย
2. มีความสมบูรณ์ (Complete) สารสนเทศที่ดีจะต้องมีข้อมูลในส่วนสำคัญครบถ้วน
3. มีความคุ้มค่า (Economical) สารสนเทศที่ดีต้องผ่านกระบวนการที่มีต้นทุนน้อยกว่าหรือเท่ากับกำไรที่ได้จากการผลิต
4. มีความยืดหยุ่น (Flexible) จะต้องสามารถนำสารสนเทศไปใช้ได้กับบุคคลหลายกลุ่ม
5. มีความเชื่อถือได้ (Reliable) ความน่าเชื่อถือของสารสนเทศขึ้นอยู่กับ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มาที่เชื่อถือได้
6. ตรงประเด็น (Relevant) สารสนเทศที่ดีต้องมีความสัมพันธ์กับงานที่ต้องการวิเคราะห์
7. มีความง่าย (Simple) สารสนเทศที่ดีต้องไม่ซับซ้อน กล่าวคือ ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เพราะความซับซ้อน คือการมีรายละเอียดปลีกย่อยมากเกินไป จนทำให้ไม่ทราบความสำคัญที่แท้จริงของสารสนเทศที่ใช้ในการตัดสินใจนั้น

8. มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน (Timely) ต้องเป็นสารสนเทศที่มีความทันสมัยอยู่เสมอ เมื่อต้องการใช้เพื่อการตัดสินใจจะทำให้มีความถูกต้องมากขึ้น
9. สามารถตรวจสอบได้ (Verifiable) สารสนเทศที่ดีต้องสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

4. องค์ประกอบข้อมูลทางการบัญชี

สมเดช โรจน์คูรีเสถียร และคณะ (2551 : 132) กล่าวว่า งบการเงิน หมายความว่า รายงานผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ ไม่ว่าจะเป็นรายงาน โดยบุคคล งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม งบกระแสเงินสด งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบประกอบหรือหมายเหตุประกอบงบการเงิน หรือคำอธิบายอื่นซึ่งระบุไว้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน

สมเดช โรจน์คูรีเสถียร และคณะ (2551 : 173) กล่าวว่า รายได้จากการประกอบธุรกิจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. รายได้จากการดำเนินงาน หมายถึงรายได้ที่เกิดจากการขายสินค้า โดยถือเป็นรายได้ที่เกิดจากการประกอบกิจการ โดยตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้มีการจัดตั้งกิจการขึ้นเพื่อบริหารกิจการ
2. รายได้อื่น หมายถึงรายได้ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของธุรกิจ แต่เป็นรายได้เนื่องจากการประกอบกิจการ ซึ่งเกิดจากผลพลอยได้จากการดำเนินงานทางอ้อม เช่น รายได้จากการขายสินทรัพย์ ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เป็นต้น

สมเดช โรจน์คูรีเสถียร และคณะ (2551 : 175-176) กล่าวว่า ตามหลักการบัญชีและมาตรฐานการบัญชีได้กำหนดค่าใช้จ่ายที่แสดงในงบกำไรขาดทุน 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ต้นทุนขาย หมายถึง ต้นทุนของสินค้า และรวมราคาซื้อและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นให้สินค้าอยู่ในสภาพพร้อมที่จะขาย เช่น ค่าซื้อสินค้า ค่าขนส่งเข้า ค่าภาษีศุลกากร ค่าใช้จ่ายในการออกของ อกรขาเข้า ค่าใช้จ่ายอื่น เป็นต้น
2. ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร หมายถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการขายและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการบริหารกิจการ

อันเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ไม่รวมดอกเบี้ยจ่าย เช่น เงินเดือนพนักงาน ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าพาหนะเดินทาง ค่าโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ เป็นต้น

3. ดอกเบี้ยจ่าย หมายถึง ดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่คิดให้เนื่องจากการใช้ประโยชน์จากเงินทุนหรือเงินกู้

5. แนวคิดลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลการบัญชี

สมเดช โรจน์ศรีเสถียร และคณะ (2553 : 97) กล่าวว่าไว้ว่า งบการเงินที่มีคุณภาพจะต้องมีคุณลักษณะที่ทำให้ข้อมูลมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ถูกต้องและยุติธรรม ตามมาตรฐานการบัญชี เพียงพอที่จะให้ผู้ใช้งบการเงินใช้ประโยชน์ได้ โดยกำหนดลักษณะเชิงคุณภาพ 4 ประการ คือ

1. ความเข้าใจได้ (understandability) เมื่อกิจการจัดทำงบการเงินขึ้นมา ข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงินหากผู้ใช้ข้อมูลดังกล่าวต้องสามารถเข้าใจได้ทันที ภายใต้หลักเกณฑ์ที่ผู้ใช้งบการเงินมีความรู้ตามควรเกี่ยวกับธุรกิจ บัญชี หรือเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ
2. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (relevance) สามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
3. ความเชื่อถือได้ (reliability) งบการเงินที่เชื่อถือได้ต้องปราศจากความผิดพลาดและความลำเอียงไม่จงใจที่จะทำให้ข้อมูลผิดเพี้ยนไปจากความจริง ความเชื่อถือได้มีองค์ประกอบคือ ตัวแทนอันเที่ยงธรรม เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ ความเป็นกลาง ความระมัดระวัง และความครบถ้วน
4. การเปรียบเทียบกันได้ (comparability) งบการเงินของกิจการต้องสามารถเปรียบเทียบกับรอบระยะเวลาบัญชีที่ต่างกันได้ของกิจการ และเปรียบเทียบกับกิจการอื่นในรอบระยะเวลาบัญชีเดียวกัน

6. แนวคิดการค้าขายแดน

1. นิยม ไวยรัชพานิช (2550) ได้บรรยายไว้ว่า การค้าขายแดน หมายถึง การค้าขายแดน หมายถึง การค้ากับประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกัน

2. การค้าชายแดนซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบงานของศุลกากร และต้องขออนุญาตสามารถแบ่งแยกได้เป็น 2 รูปแบบ (แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการค้าชายแดนของกรมศุลกากร, ออนไลน์) คือ

2.1 นำเข้า (Import) หมายถึง นำเข้ามาใช้หรือบริโภคในราชอาณาจักร

2.2 ส่งออก (Export) หมายถึง ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

3. ภาคเหนือทำการค้าชายแดนกับประเทศพม่า ลาวและจีนตอนใต้ เนื่องจากมีพรมแดนติดต่อกับพม่าและลาวประมาณ 2,103 กิโลเมตร รวมทั้งสามารถค้ากับจีน (ตอนใต้) (มณฑลยูนนาน) ผ่านทางแม่น้ำโขง บริเวณอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย การค้าชายแดนภาคเหนือ-พม่า ภาคเหนือ-ลาว และภาคเหนือ-จีน (ตอนใต้) กระทำใน 2 รูปแบบคือ การค้าผ่านพิธีการทางศุลกากร (การค้าในระบบ) และการค้าไม่ผ่านพิธีการศุลกากร (การค้านอกระบบ) การชำระเงินค่าสินค้าชายแดนสามารถจำแนก เป็น 2 ลักษณะใหญ่คือ การชำระเงินผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วย การชำระเงินด้วยเช็คหรือตราฟัต์ของธนาคาร การโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร และการชำระค่าสินค้า ตาม L/C ที่เปิดเป็นเงินสกุลดอลลาร์ และการชำระเงินที่ไม่ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วย การชำระค่าสินค้าโดยผ่านตัวแทนคู่ค้าระหว่างประเทศในตลาดที่ไม่เป็นทางการ การชำระเป็นเงินสดด้วยเงินสกุลท้องถิ่น เช่น บาท จัด (ธนาคารแห่งประเทศไทย, ออนไลน์)

4. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย (2556:14-28) กล่าวไว้ว่า จังหวัดเชียงรายตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย มีชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นระยะทาง 310 กิโลเมตร ทิศตะวันตกและทิศเหนือติดกับประเทศสหภาพเมียนมาร์ ทิศเหนือและทิศตะวันออก ติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีนแม้จะไม่มีพรมแดนติดต่อกันแต่ก็สามารถใช้เส้นทางตามลำน้ำโขงติดต่อค้าขายได้โดยเป็นศูนย์กลางยุทธศาสตร์ถึง 5 ประเทศ และเป็นศูนย์กลางขนส่งใน GMS ประเทศคู่ค้าประกอบด้วย 3 ประเทศ คือ สหภาพเมียร์มาร์ สาธารณะรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนจีน

4.1 สหภาพเมียนมาร์ มีการคมนาคมและการติดต่อทั้งทางบกและทางน้ำ โดยทางบกมีสะพานเชื่อมเขตแดนที่บริเวณจุดผ่านแดนถาวรสะพานข้ามแม่น้ำสาย เขตสุขาภิบาลแม่สาย ส่วนการคมนาคมและการติดต่อทางการค้าบริเวณช่องการค้าอีก 5 จุด คือ บริเวณจุดผ่อนปรนบ้านเหมืองแดง บ้างปางห้า บ้านสายลมจอย บ้านเกาะทราย และบริเวณจุดผ่านแดน

ชั่วคราวบ้านวังลาวต้องใช้เรือในการคมนาคมและติดต่อทางการค้า เนื่องจากมีแม่น้ำ 2 สาย คือ แม่น้ำสาย บ้านเชียงแสน และแม่น้ำรวกกัน แนวเขตแดนบริเวณตามจุดดังกล่าว

4.2 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการคมนาคมและการติดต่อการค้าเพียงทางน้ำที่ลำน้ำโขงกันแนวเขตแดนบริเวณจุดต่างๆ คือ จุดผ่านแดนถาวรบ้านเชียงของ บ้านเชียงแสน จุดผ่อนปรนบ้านแจ่มป่อง และจุดผ่านแดนบ้านใจก่อ และทางถนนบริเวณสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 4 ซึ่งสามารถทำการค้ากับจีนตอนใต้ ได้อีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังสามารถเดินทางตามลำน้ำโขง (ลงใต้) ไปหลวงพระบาง โดยเรือได้อีกทางหนึ่งด้วยเช่นกัน

4.3 สาธารณรัฐประชาชนจีน (จีนตอนใต้) การค้าระหว่างไทยกับจีนตอนใต้ด้านจังหวัดเชียงรายนั้น แม้ว่าประเทศไทย(จังหวัดเชียงราย) จะไม่มีชายแดนติดต่อกับประเทศจีนตอนใต้ก็ตาม แต่ทั้งสองประเทศมีการติดต่อทำการค้าระหว่างกันในลักษณะการค้าผ่านแดน ช่องทางคมนาคมและการติดต่อการค้า มี 2 ช่องทาง คือ ทางน้ำ และทางบก ทางน้ำอาศัยแม่น้ำโขงหรือแม่น้ำล้านช้างเป็นเส้นทางคมนาคมและติดต่อการค้าระหว่างกันเนื่องจากแม่น้ำโขงมีต้นกำเนิดมาจากทิศใต้ของมณฑลชิงไฮของจีน ไหลผ่านทางตะวันออกของธิเบตเข้าสู่มณฑลยูนนานทางทิศตะวันตกก่อนไหลออกจากประเทศจีนที่แม่น้ำล่า แคว้นสิบสองปันนา ไหลลงทะเลจีนตอนใต้ ผ่านลาว สหภาพเมียนมาร์ ไทย กัมพูชาและเวียดนาม โดยส่วนที่ไหลผ่านไทยนั้น ได้แก่ บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ อำเภอเชียงแสน (ซึ่งเรือสินค้าจากจีนตอนใต้เทียบท่าขนถ่ายสินค้าผ่านด่านศุลกากรเชียงแสน) และเชียงของ โดยอำเภอเชียงของอยู่ห่างเมืองจิงหง(เชียงรุ่ง)ของจีนประมาณ 402 กิโลเมตร และห่างจากเมืองซือเหมาประมาณ 487 กิโลเมตร ปัจจุบันการคมนาคมและการขนส่งสินค้าทางแม่น้ำโขงจากจิงหงใช้ได้ตลอดปี แต่ในช่วงฤดูแล้ง ช่วงเดือนมกราคม-พฤษภาคม ต้องใช้เรือขนาดเล็ก(ขนาดต่ำกว่า 50 ตัน) ส่วนในฤดูน้ำมากจะใช้เรือขนาด 150 ตัน สำหรับทางบกมี 2 ทาง เส้นทางแรกจากอำเภอแม่สายผ่านทาจึเหล็ก เมืองเชียงตุง ประเทศสหภาพเมียนมาร์ ระยะทาง 154 กิโลเมตร จากเมืองเชียงตุงไปเมืองต้าหลู่ของจีน ระยะทาง 80

กิโลเมตร และเส้นทางที่สอง จากอำเภอเชียงของ ผ่านทางเมืองห้วยทราย สปป.ลาว ไปยังเมืองหลวงน้ำทา บ่อเตนฟ บ่อหาร(ชายแดนลาวจีน) ระยะทางประมาณ 254 กิโลเมตร เข้าสู่จีนถึงเมืองจิงหง(เชียงรุ่ง) รวม ระยะทางประมาณ 480 กิโลเมตร

7. แนวคิดประเภทธุรกิจ

สุธรรม รัตนโชติ (2550) กล่าวว่า ธุรกรรมการค้า (Trading Business) หมายถึง ธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์ในการซื้อ-ขายสินค้า หรือเป็นคนกลางในการซื้อขายสินค้า เช่น ห้างสรรพสินค้า ธุรกิจการค้าปลีก ธุรกิจการค้าส่ง เหล่านี้เป็นต้น (หลักการประกอบธุรกิจสมัยใหม่, ระบบออนไลน์)

8. ลักษณะการค้าชายแดนจังหวัดเชียงราย

8.1 ลักษณะโดยทั่วไป

สำนักงานภาค และสาขนโยบายการเงินธนาคารแห่งประเทศไทย (2548 :1-2) กล่าวว่า ธุรกรรมการค้าชายแดนในพื้นที่จังหวัดเชียงรายกระทำใน 2 รูปแบบ คือ (ก) การค้าผ่านระเบียบพิธีการทางศุลกากร เป็นการค้าที่ดำเนินการ/ปฏิบัติตามข้อกำหนดของทางราชการ และ (ข) การค้าไม่ผ่านระเบียบพิธีการศุลกากร มีทั้งการค้าที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย โดยหากเป็นการซื้อขายและเปลี่ยนสินค้าในวงเงินในพื้นที่ที่ทางราชการกำหนด เช่น การค้าภายในบริเวณจุดผ่อนปรนซึ่งเป็นพื้นที่ที่ทางการผ่อนปรนในเรื่องระเบียบพิธีการทางการค้า เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนของทั้งสองประเทศ สามารถซื้อขายสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวันนับเป็นการค้าที่ถูกกฎหมาย แต่หากเป็นการค้าที่มีเจตนาเลี่ยงการทำพิธีการศุลกากรหรือเลี่ยงภาษีหรือลักลอบทำการค้านับเป็นการค้าที่ไม่ถูกกฎหมาย

8.2 ช่องทางการค้า

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย (2556:14-28) กล่าวว่า ช่องทางการค้าชายแดนจังหวัดเชียงรายกับประเทศเพื่อนบ้านมีทั้งทางบกและทางน้ำ แยกแต่ละประเทศ ได้แก่ (ก) สหภาพเมียนมาร์ มีทั้งหมด 6 จุด คือ จุดผ่านแดนถาวรสะพานข้ามแม่น้ำสาย เขตสุขาภิบาล แม่สาย จุดผ่อนปรนบ้านเหมืองแดง จุดผ่อนปรนบ้านปางห้า จุดผ่อนปรนบ้านสายลมจอย จุดผ่อนปรนบ้านเกาะทราย และจุดผ่านแดนชั่วคราวบ้านวังลาว (ข) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มี 5 จุด คือ บริเวณสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 4 จุดผ่านแดนถาวรบ้านเชียงของ จุดผ่านแดนถาวรบ้านเชียงแสน จุดผ่อนปรนบ้านแจมป่อง และจุดผ่านแดนบ้านใจโก้ และ (ค) สาธารณรัฐ

ประชาชนจีน (จีนตอนใต้) ทางน้ำอาศัยแม่น้ำโขง เรือสินค้าจากจีนตอนใต้เทียบท่าขนถ่ายสินค้าผ่านด่านศุลกากรเชียงแสน และเชียงของโดยอำเภอเชียงของ ทางบกมี 2 ทาง เส้นทางแรกจากอำเภอแม่สายผ่านสหภาพเมียนมาร์ไปยังจีน และเส้นทางที่สองจากอำเภอเชียงของผ่านสปป.ลาวไปยังจีน(เส้นทาง R3A)

8.3 วิธีการชำระเงินการค้าชายแดนในจังหวัดเชียงราย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, ออนไลน์) กล่าวไว้ว่า การชำระเงินค่าสินค้าชายแดนสามารถ จำแนก เป็น 2 ลักษณะใหญ่คือ การชำระเงินผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วย การชำระเงินด้วยเช็คหรือตราฟีดของ ธนาคาร การโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร และการชำระค่าสินค้า ตาม L/C ที่เปิดเป็นเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐ และการชำระเงินที่ไม่ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วย การชำระค่าสินค้าโดยผ่านตัวแทนคู่ค้าระหว่างประเทศในตลาดที่ไม่เป็นทางการ การชำระเป็นเงินสดด้วยเงินสกุลท้องถิ่นแต่ละประเทศ

8.4 สินค้าที่ผ่านชายแดน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย, 2556)

สินค้าที่ผ่านเข้าออกชายแดนที่ด่านเชียงของมีสัดส่วนร้อยละ 37.00 ด่านอำเภอแม่สายร้อยละ 27.04 และด่านอำเภอแม่สาย ร้อยละ 27.04 ตามลำดับ

สินค้าที่ส่งออกของไทยด้านจังหวัดเชียงราย มีดังนี้

(ก) สหภาพเมียนมาร์ ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค (22.22%) สินค้าเบ็ดเตล็ด (21.01%) สุราต่างประเทศ (10.20%) น้ำมันเชื้อเพลิง (8.49%) น้ำดื่ม (4.40%) แผ่นเหล็กชุมสังกะสี (4.10%) รถยนต์นั่ง (3.62%)

(ข) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง (31.76%) สินค้าอุปโภคบริโภค (24.02%) เนื้อสัตว์แช่แข็ง (8.16%) ผลไม้สด(6.98%) ปศุสัตว์ (5.63%) วัสดุก่อสร้าง (3.62%) และยานพาหนะ รถยนต์ นั่งส่วนบุคคล (2.51%)

(ค) สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แก่ เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ (42.48%) สินค้าอุปโภคบริโภค (21.98%) สินค้าเกษตร (11.71%) อุปกรณ์ ไฟฟ้า(6.23%) เนื้อสัตว์แช่แข็ง (6.18%) น้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น(4.48%) เคมีภัณฑ์ (1.87%) ดอกกล้วยไม้ (1.77%) ยางพาราและเศษยาง (1.46%), และผักและผลไม้แปรรูป (0.72%)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

รัชเนีย บังเมฆ (2552) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของกลยุทธ์ธุรกิจ เทคนิคทางการบัญชีบริหารและการวัดผลการปฏิบัติงานของบริษัทในจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการสำรวจข้อมูลจากบริษัทที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 142 บริษัท พบว่า บริษัทมีการใช้เทคนิคทางการบัญชีบริหารและวัดผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ธุรกิจที่เลือกใช้ โดยธุรกิจพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมเลือกใช้กลยุทธ์ Cost-Leadership เป็นส่วนใหญ่ และธุรกิจบริการเลือกใช้กลยุทธ์ Focus เป็นส่วนใหญ่ แนวคิดทางการบัญชีบริหารที่ธุรกิจนำมาประยุกต์ใช้มากที่สุด คือ การวิเคราะห์ต้นทุน-ปริมาณ-กำไร รองลงมา คือ การวัดผลการปฏิบัติงานแบบคุณภาพ การบริหารคุณภาพโดยรวม และการบริหารแบบทันเวลา สำหรับการวัดผลการปฏิบัติงาน ใช้การวัดผลทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ทั้งนี้ กำไรสุทธิเป็นตัวชี้วัดที่นำมาใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมา คือ ต้นทุนในการผลิต สินค้าและบริการ เวลาในการจัดส่งสินค้าและส่งมอบบริการ ค่าใช้จ่ายในการบริหาร ส่วนแบ่งทางการตลาด ค่าใช้จ่ายในการขาย ผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์ การดำเนินจากลูกค้า และความพึงพอใจของลูกค้า ตามลำดับ โดยการรับรู้ถึงร้อยละกำไรที่เพิ่มขึ้นจากการประยุกต์ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน พบว่า บริษัทที่ใช้ต้นทุนในการผลิตสินค้าและบริการเป็นตัวชี้วัดรับรู้มากที่สุด รองลงมา คือ บริษัทที่ใช้ตัวชี้วัดค่าใช้จ่ายในการบริการ การจัดส่งสินค้า และส่งมอบบริการ การดำเนินจากลูกค้า และค่าใช้จ่ายในการขายเป็นเกณฑ์

วิมลพรรณ เลาหเจริญยศ (2553) ได้ศึกษาความต้องการในการใช้ข้อมูลทางการบัญชีของผู้บริหารของธุรกิจ ในเขตสวนอุตสาหกรรมศรีอโศกพัฒนา ลำพูน โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ทางการบริหารของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ การวางแผน การควบคุม การตั้งการ และการตัดสินใจ การศึกษาใช้แบบสอบถามถามผู้บริหารชาวไทยของธุรกิจ ในเขตสวนอุตสาหกรรมศรีอโศกพัฒนา ลำพูน จำนวน 47 ราย ข้อมูลที่รวบรวมได้วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) พบว่า ผู้บริหารของธุรกิจ ในเขตสวนอุตสาหกรรมศรีอโศกพัฒนา ลำพูน ต้องการใช้อัตราข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการใช้อัตราข้อมูลทางบัญชีด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก ด้านการตั้งการระดับปานกลาง ด้านการควบคุมระดับมาก และด้านการตัดสินใจระดับปานกลาง ทั้งนี้มีความต้องการใช้อัตราข้อมูลทางบัญชีจากงบการเงิน โดยตรงมากกว่าข้อมูลทางบัญชีแบบแยกส่วนในแต่ละเรื่อง และข้อมูลทางบัญชีในรูปแบบการวิเคราะห์ทางการเงิน ความต้องการใช้อัตราข้อมูลทางบัญชีแต่ละด้าน คือ ด้านการวางแผนต้องการใช้อัตราข้อมูลทางบัญชีเพื่อวางแผนการบริหารสินค้าคงคลังมากที่สุด

รองลงมาคือ วางแผนกำหนดเป้าหมายด้านการเงิน วางแผนการจัดทำมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านการผลิตและ การบริหาร และวางแผนลดต้นทุนของผลิตภัณฑ์ ตามลำดับ ด้านการสั่งการ ต้องการ ใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อสั่งการให้องค์กรดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดมากที่สุด รองลงมาคือ สั่งการแผนกจัดซื้อให้ดำเนินการลดต้นทุนวัตถุดิบ ค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อและวัตถุดิบ คงคลัง และสั่งการให้พนักงานปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานและทำรายงานเกี่ยวกับข้อมูลทาง บัญชีที่สำคัญแก่แผนกต่างๆ ตามลำดับ ด้านการควบคุมต้องการ ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อควบคุม ลินค้าคงคลังให้เหมาะสมทั้งด้านการจัดซื้อและผลิตสินค้า ควบคุมการสั่งซื้อและต้นทุนในการ สั่งซื้อมากที่สุด รองลงมาคือ ควบคุมค่าล่วงเวลาในการทำงาน และควบคุมคุณภาพและของเสีย จากการผลิต ตามลำดับ ด้านการตัดสินใจต้องการ ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อวางแผนการผลิตให้ สอดคล้องกับปริมาณคำสั่งซื้อของลูกค้าและความต้องการของตลาดมากที่สุด รองลงมาคือ ตัดสินใจด้านการผลิต และตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ขององค์กร หรือธุรกิจ ตามลำดับ นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยังเห็นว่าข้อมูลทางการบัญชีควรมี ความถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ได้รวดเร็ว ทันเวลา และความต้องการใช้การใช้ข้อมูลทางการ บัญชีของผู้บริหารมีความแตกต่างกันตามระดับการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ และประเภทธุรกิจ

พิมลิริ พิววงศ์ (2553) ได้ศึกษาโครงสร้างและรูปแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและลาว ในจังหวัดน่าน โดยใช้แบบสอบถามถามผู้ประกอบการค้าชายแดน ตัวแทนการค้า หัวหน้า หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวกับการค้าชายแดนจังหวัดน่าน จำนวน 211 ราย ข้อมูลที่ รวบรวมได้วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) พบว่า โครงสร้างการค้าชายแดนของจังหวัดน่านเกิดการ เปลี่ยนแปลงเป็นผู้ส่งออกสินค้าและบริการมากกว่าการพืงพืงการนำเข้าสินค้าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 รูปแบบการค้าชายแดนของผู้ประกอบการค้าชายแดนจึงเป็นธุรกิจส่งออกมากที่สุด คู่ค้าที่มีปริมาณ การค้าชายแดนมากที่สุด คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านที่ใช้ในการขนส่งสินค้า คือ ด่านห้วยโก๋น และด่านชายแดนน้ำเงิน สินค้าที่ส่งออกมาที่สุดเป็นสินค้าเกษตรและการรับชำระ ค่าสินค้าและบริการเป็นเงินสดมากที่สุด เนื่องจากมีข้อจำกัดการแลกเปลี่ยนเงินตราประเทศลาวและ ค่าเงินกีบไม่เสถียรภาพ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้ประกอบการค้าชายแดนและ ตัวแทนการค้าในจังหวัดน่าน คือ ธุรกิจมีโอกาส และช่องทางการแสวงผลกำไรมากที่สุด ในขณะที่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนเห็นว่าธุรกิจมีโอกาสในการขยายการค้าการลงทุน ไปสู่ประเทศจีนและเวียดนามมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนเนื่องจาก สปป.ลาวยกฐานะด่านน้ำ

เงินเป็นด่านสากลทำให้การเดินทางสะดวก การค้าและการท่องเที่ยวคึกคัก และหากการปรับปรุง และสร้างถนนในสปป.ลาวแล้วเสร็จจะสร้างโอกาสการไปลงทุนใน สปป.ลาว สปป.จีนและ เวียดนามเพิ่มขึ้น

กนกวรรณ คำมาบุตร (2554) ได้ศึกษาการจัดทำบัญชีและความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอำเภอเมืองลำปางเกี่ยวกับข้อมูลการบัญชี โดยใช้ แบบสอบถามถามนิตินุคคลวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 320 ราย ข้อมูลที่รวบรวมได้ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จัดทำบัญชีโดยใช้บริการสำนักงานบัญชีมากที่สุด ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับข้อมูลทางบัญชีประเภทรายได้ รองลงมาเป็นค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังพบการใช้ข้อมูล ทางการบัญชีประเภทรายงานการรับและจ่ายเงินในการบริหารอีกด้วย วัตถุประสงค์ในการจัดทำ บัญชีส่วนใหญ่เพื่อทราบผลการดำเนินงานของกิจการ รองลงมาคือ ใช้ประกอบการเสียภาษีเงินได้ และภาษีมูลค่าเพิ่ม และให้เป็นไปตามข้อบังคับของกฎหมาย ตามลำดับ ประโยชน์ของการจัดทำ บัญชี เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จในการดำเนินงาน รองลงมาคือ ใช้วางแผนในการเสียภาษี อย่างถูกต้องและประหยัด และให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดีป้องกันการทุจริตและความ ผิดพลาด ตามลำดับ ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจข้อมูลทางการบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง โดยมีความรู้ความเข้าใจงบกำไรขาดทุนเป็นงบการเงินที่ทำให้ทราบว่ากิจการมีรายได้ ค่าใช้จ่ายและกำไรหรือขาดทุนสุทธิมากที่สุด รองลงมาคือ งบดุลประกอบด้วยข้อมูลสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น และงบการเงินของบริษัทประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น และหมายเหตุประกอบงบการเงิน ปัญหาความรู้ความ เข้าใจของผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงิน มากที่สุด รองลงมาคือ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของนักบัญชี และไม่มีความรู้เกี่ยวกับ หน้าที่ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี